

Vážené dámy a pánové, milé kolegyně a kolegové,

děkuji vám za tento ohromující výsledek.

Pro většinu z vás jsem byl až do této volby pouze předsedou jiné frakce ve sněmovně. Jsem poctěn velkou důvěrou, kterou jste mi dnes přesto projeví. Udělám vše, co bude v mých silách, abych tuto důvěru nezklamal a propůjčil našemu parlamentu pronikavý hlas.

Funkci předsedy bych chtěl vykonávat tak, aby se ti, kteří mě dnes volili, mohli ke svému rozhodnutí bez obav hlásit, a aby ti ostatní, kteří pro mě nehlasovali, byli pozitivně překvapeni.

Budu předsedou všech poslanců a budu hájit vaše práva.

Můj dík patří vám, pane předsedo Buzku. Byl jste v historii institucí EU prvním předsedou, který vyšel z hnutí národů východní Evropy za svobodu, a stal jste se tak symbolem vítězství demokracie.

Tento úřad dnes nastupuji s pokorou. Evropa prochází bouřlivým obdobím. Pro mnoho Evropanů jsou to zlé časy. Moji rodiče ještě patřili ke generaci, která se řídila heslem: „Naším dětem se musí jednou vést lépe než nám“. A nám se skutečně daří lépe. Nemáme však už jistotu, že i našim dětem se jednou povede tak dobře jako nám samotným. Hospodářská krize způsobila v řadě zemí nárůst chudoby a rovněž nezaměstnanost nabývá zvláště mezi mladými lidmi dramatických rozměrů. Tito mladí lidé vycházejí do ulic evropských měst, aby protestovali proti ekonomickému systému, v němž zisk plyne menšině, zatímco ztráty nesou všichni; systému, v němž se nelze ubránit dojmu, že anonymní ratingové agentury v New Yorku jsou mocnější než demokraticky zvolené vlády a parlamenty. Tato krize důvěry v politiku a její instituce ohrožuje i víru v evropský projekt. Mnoho lidí pohlíží na naši práci s nedůvěrou. Nejsou si jisti, jestli to, co tu děláme, je skutečně tak skvělé. Musíme si uvědomit, že lidé v Evropě se příliš nezajímají o institucionální debaty – zajímá je spíše budoucnost jejich dětí, jejich pracovní místa, důchody, sociální spravedlnost. Záleží jim na tom, aby měli zdravé potraviny a čisté životní prostředí – a my bychom jim měli lépe naslouchat.

Zde je totiž místo, kde jsou zastoupeny zájmy lidí. Zde sedí zástupci evropského lidu. Proto říkám: občané, kteří nám v přímé volbě vyjádřili svou důvěru, očekávají, že se budeme za jejich věc brát. Vím, že všechny mé kolegyně a kolegové v Parlamentu se považují za zastávce zájmů občanů, a jsem na to hrdý. Za to bych chtěl vám všem poděkovat.

Poprvé od založení Evropské unie se stává její rozpad realistickým scénářem. Po řadu měsíců se v rychlém sledu střídají krizové summity Unie. Rozhodnutí, která se týkají nás všech, přijímají šéfové exekutivy za zavřenými dveřmi. Pro mě to znamená krok zpět do časů, o nichž jsme si mysleli, že jsou už dávno za námi: připomíná to evropskou politiku v době Vídeňského kongresu v 19. století. Tehdy platila zásada: bezohledně a bez demokratické kontroly prosazovat národní zájmy.

Základem poválečné Evropy je naproti tomu realistické poznání, že zájmy jedné země už nelze oddělovat od zájmů jejích sousedů, totiž že EU není hra s nulovým součtem, v níž jeden musí prohrát, aby jiný vyhrál. Je tomu přesně naopak: **buď všichni prohrajeme, anebo všichni vyhraje.** **A tady je elementárním pravidlem metoda Společenství, která není jenom technickým pojmem, nýbrž duší Evropské unie.**

Co to znamená v praxi? Konflikty se řeší dialogem a ve vzájemném konsenzu. Právo silnějšího nahrazuje solidarita a demokracie. Musíme umět vyvažovat zájmy malých a velkých států, Severu a Jihu, Východu a Západu; nad partikulární zájmy musíme postavit prospěch celku.

Tento společný projekt, který byl po řadu desetiletí stejně tak samozřejmý jako úspěšný, dnes utrpěl značné škody.

V uplynulých dvou letech se změnilo nejen chápání toho, v čem spočívají naše problémy, ale také metoda jejich řešení. **Tendence rozhodovat na vrcholných schůzkách, inflace schůzek předsedů vlád a fixace na ně ponechává jediný přímo volený orgán Společenství – Evropský parlament – do velké míry stranou rozhodovacích procesů.** Také zastupitelé v národních parlamentech jsou v podstatě degradováni na

pouhé vykonavatele přijatých rozhodnutí. Smějí pouze odkývat to, na čem se vlády mezi sebou dohodly v Bruselu.

Výsledky politiky, která nemá dostatečnou parlamentní legitimitu, jsou občany vnímány jako bruselský diktát. Cenu platí EU jako celek: je to živná půda pro protievropské resentimenty.

Tomu nebude Evropský parlament nečinně přihlížet.

Kdo si myslí, že můžeme mít více Evropy a přitom méně parlamentarismu, toho tady a teď vyzývám k boji!

Mezistátní dohoda o nové fiskální unii bude první zkouškou. Zástupci našeho parlamentu zatím neměli se svými požadavky, aby byla rozpočtová disciplína spojena s růstem a zaměstnaností, naději na úspěch. Jenže právě takový rozumný kompromis občané očekávají. To je jeden z důvodů, proč musíme být na evropských summitech zastoupeni.

Evropa je společenstvím hodnot. Od kandidátských zemí vyžadujeme, aby striktně dodržovaly kodaňská kritéria. Parlament se musí zasazovat o to, aby se demokracie, základní práva a svobody respektovaly a uplatňovaly s naprostou samozřejmostí i v členských státech. **Jestliže někdo porušuje hodnoty zakotvené v naší Listině základních práv, musí počítat s tím, že se proti němu postavíme. To je naší společnou odpovědností jako parlamentu.**

Svůj úkol předsedy Parlamentu, tedy předsedy jednoho ze tří ústředních orgánů EU, spatřuji v tom, postavit se této sílící tendenci k rozhodování na summitech a k renacionalizaci. Přispěji k tomu, aby Parlament byl více vidět a slyšet jako prostor demokracie, jako místo, kde se odehrávají kontroverzní debaty o směřování evropské politiky. **Musíme dát našim slovům větší váhu.**

Záleží zvláště na tom, abychom jednali s Radou jako rovný s rovným: ať už se jedná o finanční výhled, reformu zemědělské, rybářské či regionální politiky, boj proti změně klimatu, regulaci finančních trhů, oblast justice a vnitřních věcí nebo obchodní politiku.

Lisabonská smlouva už je v platnosti dva roky, ale my jako zástupci lidu jsme dosud zdaleka nevyužili všech možností, které nám poskytuje.

Uplatnění našich skutečných pravomocí musí být naším společným cílem, v krajním případě i za cenu konfliktu. Má-li si Parlament získat více pozornosti, je také nezbytné, abychom se kriticky zabývali pozměňovacími návrhy v prvním čtení.

To všechno může fungovat pouze tehdy, budeme-li mít v naší vlastní instituci pořádek. **S pomocí našich správních útvarů budu dbát o to, aby parlamentní orgány a všichni poslanci měli k dispozici systém, který potřebují k optimálnímu plnění úkolů zákonodárce.**

Nebudu pohodlným předsedou. Budu předsedou, který – bude-li to nutné – donutí exekutivu, aby Parlament respektovala, a který se nebude vyhýbat konfliktu, budou-li ohroženy zájmy našich občanů. Předsedou, který bude zastupovat silné poslance, kteří se zasazují o splnění požadavků občanů. Předsedou, který udělá vše pro to, aby lidé znovu získali důvěru v proces evropského sjednocení a aby se znovu probudilo nadšení pro Evropu.

Vážené poslankyně, vážení poslanci,

mnoho lidí dalo v sázku svůj život a příliš mnoho lidí život ztratilo v boji za parlamentní práva a parlamentarismus.

První svobodně zvolený předseda ústavodárného shromáždění Tuniska, Mustafa bin Džafar, spolu se svými kolegy, kteří nyní sbírají své první parlamentní zkušenosti, považují parlamenty v Evropě a Evropský parlament za své vzory. V Libyi, kde despotický diktátor vedl válku proti vlastnímu lidu, otevřela EU jako první své diplomatické zastoupení, a dodala tak lidem v obtížné situaci novou naději. Při udílení Sacharovovy ceny jsme s pohnutím vyslechli, jak odvážná mladá blogerka i statečný odpůrce Kaddáfího režimu s nadšením hovoří o evropských hodnotách. Na Blízkém východě se nás stále znovu ptají, jak jsme to dokázali, že se v Evropě stali z nepřátel partneři a že jsme se navzdory národním, náboženským a světonázorovým odlišnostem stmelili v jedinou Evropu. **Jak roste vzdálenost od Evropy, mluví se o Evropě čím dál tím lépe.**

Pracujme společně na tom, aby se toto nadšení pro evropské sjednocení vrátilo do Evropy!

Evropa je uchvacující myšlenkou. Myšlenkou, která vznikla jako reakce druhé poloviny dvacátého století na první polovinu téhož století. Jak vypadala ta první polovina? Nenávist, velmocenská politika, štvání jedněch proti druhým, pohrdání lidským životem, zákopy První světové války a Stalinovy gulagy. Plynové komory v Osvětimi jsou nejhlubším bodem dějin lidské civilizace. V druhé polovině dvacátého století přineslo evropské sjednocení a společné evropské instituce nejdelší období blahobytu a míru v dějinách Evropy. V roce 1989 padla Železná opona. Německo bylo znovu sjednoceno. V letech 2004 a 2007 přistoupily k EU země bývalého Varšavského paktu a obnovily tak kulturní a politickou jednotu kontinentu, který byl po 40 let uměle rozdělen. Jak úspěšný to byl projekt! Proč už na něj nedokážeme být hrdí? Proč dopouštíme, aby se o tomto jedinečném historickém úspěchu mluvilo špatně?

Dámy a pánové,

můj dědeček bojoval v První světové válce. O dvacet let později šel můj otec do války, kterou rozpoutal zločinný Hitlerův režim a která zachvátila celý svět. Město, ve kterém jsem vyrůstal, se nachází na rozhraní tří zemí, kde lidé museli stát v dlouhých frontách na hranicích, kdykoli chtěli navštívit své sousedy v Belgii a Holandsku.

Překonali jsme válku a hlad. Otevřeli jsme hranice. Rasismem a xenofobií pohrdáme. Žijeme dnes ve svobodné, otevřené Evropě. V Evropě, která může být hrdá na svou kulturní rozmanitost.

Tuto Evropu musíme nyní připravit na 21. století, aby se stala i pro mladou generaci znovu příslibem hospodářsky silné, sociálně spravedlivé, svobodné a demokratické evropské vlasti.

Děkuji vám za pozornost.